

«Kun hvert fjerde samboerpar har samboeravtale». Tallet er foruroligende. I en tid hvor stadig flere, både unge og eldre, velger samboerskap er det mange som bevisst eller ubevisst tar en stor risiko.

Det finnes ingen samboerlov

DEBATT

Av
Ranveig Tufte,
Lillehammer,
advokat, Advokat-
firmaet Thalluag

■ Mange samboerforhold vil ende med brudd. I tillegg til at det er et økende antall som velger samboerforhold, synes også samboerforholdene å bli mer komplekse.

Flere samboerpar har i dag egne og felles barn, de har med seg store verdier eller opparbeider seg større verdier under samboerskapet og påtar seg felles gjeldsforpliktelser eller betjener den andres gjeld. Økonomien er i stor grad sammen-smeltet.

■ At mange velger samboerskap uten å regulere den økonomiske situasjonen gjennom samboerkontrakt, fremtidsfullmakt og testament, kan skyldes manglende forståelse og kunnskap om rettigheter under samboerskapet ved samlivsbrudd og død. Mange er kanskje av den oppfatning av at det økonomiske forholdet reguleres på lik linje som for ektefeller. Dette kan i så fall bli en smertefull erfaring.

I motsetning til Sverige, har vi ingen samboerlov i Norge. Det finnes ingen egen lov som griper inn og regulerer forholdet mellom samboere. Riktignok har vi husstandsfellesskapsloven og noen særregler i arveloven. Disse er alene ikke egnet til å regulere det økonomiske forholdet mellom samboere.

VERN: Det finnes ingen egen lov som griper inn og regulerer forholdet mellom samboere.

Foto: Frank May, NTB scanpix

■ Ved oppløsning av et samboerforhold skjer oppgjøret etter eiendomsgrensene, det vil si ut fra hvem som er eier. Man har ingen rettigheter i den andres eiendeler – det foreligger ikke noe økonomisk fellesskap. Dette medfører i mange tilfeller uheldige og uforutsette konsekvenser.

Som advokat møter jeg ofte utfordringer knyttet til hvem som er eier av gjenstandene, hvem som er ansvarlig for gjelden eller betydningen av fordelingen av familiens økonomiske forpliktelser. Før og under samboerforholdet er det gjerne greit å få klarhet og enighet

om disse spørsmålene. Men ved et samlivsbrudd eller dødsfall kommer spørsmålene ofte opp i full tyngde og fulgt av et høyt konflikt-nivå.

■ Mange opplever fordelingen som de rettslige rammene gir, som svært urimelig. Ofte har en part direkte eller indirekte bidratt til den andres eiendeler. Et bidrag som ikke nødvendigvis vil bli tilbakeført.

Ved to avgjørelser fra Høyesterett i 2011 har også mulighetene for å opparbeide seg «eierandeler» i den andres eiendeler blitt skjerpet

inn. Som samboer kan man bli stående uten særlige verdier etter endt samboerskap hvis man ikke har vært bevisst på de økonomiske forholdene.

I tillegg nevnes at samboerskap kan være en felle når man får felles barn. Etter barneloven er det kun ektefellen som automatisk regnes som far eller medmor.

I et samboerforhold må den andre forelderen erklære farskap eller medmorskap for å få del i foreldresansvaret.

Hvis dette ikke erklæres vil forelderen i utgangspunktet stå uten rettigheter i forhold til barnet. Ved

et samlivsbrudd vil dette kunne føre til unødvendige konflikter – som ikke vil være til barnets beste.

■ Samboere kan enkelt forebygge uforutsette virkninger og potensielle konflikter ved å opprette samboerkontrakt. Gjerne i kombinasjon med testament og gode livsforsikringer.

Arbeidet med å regulere det økonomiske forholdet i en samboerkontrakt, både med tanke på et samlivsbrudd og død, vil være tid og penger spart – og ikke minst bidra til at opphør av samboerforholdet går noe mer smertefritt.